

BÁNATDALOK

Rajk Judit (ének), Borbély László (zongora) és Zétényi Tamás (cselló)

I. SÍRVERSEK

Jeney Zoltán: Rajk László vízjele (2019)

Borbély László

Jeney Zoltán: Én imádoztam... (Weöres Sándor versére, 1995/2007/2018)

Rajk Judit

Én imádoztam a kereszt tövébe hullva
kábíts el örök ájulásba,
bukva lábadról letörölni véred
halva, hajjammal.

Nélküled lelkem, se-halok se-élek,
sárga pusztában kihatott a mellem,
tűröm ébren, rámtenyerezt oroszlán
tördeli bordám.

Veszve szemhéjam, kiguvadt szememből
szüntelen bánat kopog, árnyeső hull
és az élő szív az üres világon
mégse szakad meg.

Liszt Ferenc: Le Crucifix I. (Victor Hugo versére, 1879/83)

Rajk Judit, Borbély László

Mind, ki sír, jöjjön az Úrhoz, kinél a vigasz.
Mind, ki szenved, jöjjön az Úrhoz, ki meggyógyít.
Mind, ki retteg, jöjjön az Úrhoz, ki mosolyog.
Mind, ki halandó, jöjjön az Úrhoz, ki örökkévaló.

Jeney Zoltán: Ha nincs mit tenni – Esterházy Péter emlékére (Tandori Dezső versére, 2016)

Rajk Judit

Ha nincs mit tenni,
nincs mit tenni,
De ha van, úgy sincs.

Liszt Ferenc: Le Crucifix II.

Jeney Zoltán: „Was hast du verbochen?” – Epitaphium Ildikó Vékony (2017)

Szeretett Jézusunk, mi rosszat tettél,
Hogy ilyen kegyetlen ítéletet hoztak ellened?
Mi a vétkeid?
Milyen bűnbe estél?

Liszt Ferenc: Le Crucifix III.

Rajk Judit, Borbély László

Kurtág György: In memoriam Blum Tamás (1992)

Zétényi Tamás

Kurtág György: T.D.: Beckett szcénák (Tandori Dezső versére, 2021) – ősbemutató

Rajk Judit, Zétényi Tamás

- El, érzékeny!
(Ül)
- Elhagy...
-Ja... Magát?!
Kifejezés.
Befejezés.

*Egyed.
(Ül.)*

Jeney Zoltán: Kurtág Márta vízjele (2019)

Borbély László

II. BÁNATDALOK

Vigilate ergo... – gregorián antifóna (Isztambuli antifonálé, 1360 körül)

Rajk Judit

Virraszatok tehát, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő! Virraszatok, mert nem tudjátok, mikor jön el az Úr, este-e vagy az éj közepén, kakasszókor-e vagy reggel; nehogy, amikor hirtelen eljön, alva találjon titeket!

F. Schubert: A halál és a lányka (Matthias Claudius versére, 1817)

Rajk Judit, Borbély László

A lányka:

Távozz! Ó távozz, kérlek!

Vad csont-vitéz, eredj!

Én ifjú vagyok még, menj!

S ne nyújtsd felém kezed.

A halál:

Add a kezed, te gyöngéd, szép alak

Lásd, nem büntetni jött barátod.

Bízzál bennem! Vad nem vagyok!

Lágyan aludd karomban álmod.

(Garai Gábor fordítása)

Balogh Máté: Wenn dein Mütterlein... (Rückert versére, 2014/2021)

Rajk Judit, Zétényi Tamás

Mikor jó anyád jó ajtómon át,
s fordítom fejem meg, hogy reá tekintsek,
tüstént arcára nem esik tekintetem,
csak egy helyre figyel, a küszöbhez közel,
ott hol lenne bár arcod, tünde báj,
s ha öröme gyúltan, mint máskor, reám
néznél, lánykám.

Ha ajtómon át betér jó anyád
s a gyertya világa, mintha velük járva
jönne mindig át, surrannál tovább,
mint máskor, szobámba.
Ó, te, az atya-honban
túl gyorsan kihunyt örömsugár!
(Garai Gábor fordítása)

Schubert: A vándor éji dala I. (Goethe versére, 1815)

Rajk Judit, Borbély László

Óh te mennyekből való,
Szenvedőt vigasztaló,
Ki, hol szív kétszerte szenved,
Kétszeresen adhatsz enyhet.
Mikor lesz mind ennek vége?
Sok e kín és élvezet.
Édes béke,
Jer, jer, töltsd el keblemet!
(Dóczi Lajos fordítása)

Dukay Barnabás: A nap mégis egy hajnali csillag – introitus és himnusz zongorára

Borbély László

"A fény, mely elvakítja a szemünket, számunkra sötétség.
Csak az a nap virrad fel, amelyre tudatosan ébredünk. S még számos reggelre virradunk. A nap csak egy hajnalcsillag." (Thoreau)

Hildegard von Bingen: O ignée Spiritus (1150 k.)

Rajk Judit

Ó, tüzes Lélek, dicsőség néked, ki trombitákkal és citerákkal
műveléd művedet. Te gyújtod lángra az ember lelkét,
és erődöt töltöd lelkük tabernákulumába. Onnét támad az akarat,
ez ad ízlést a léleknek, lámpása a vágyakozás. Az értelem a
legédesebb dallammal zengi ügyedet, és készít neked
lakóhelyet a maga eszközeivel, de arany munkájában
megizzad a ráció.
(Varga Benjámin fordítása)

III. A HAMLETI MEGENGEDÉS

Jeney Zoltán: Ami eldől, nem áll / Egy modern Hamlet-fordítás (Tandori Dezső versére, 1998)

Rajk Judit

Ami eldől, nem áll.
A többi. Annyi.

Kurtág György: Az hit... (1998)

Zétényi Tamás

Az hit nem álom, hanem eleven állat, ki az Istent megragadja és hathatós, és mint a világ világosságával másnak is világít a szívnek oly bizodalma, kivel a bűnös az ő maga bocsánatát hiszi. (Bornemissza Péter)

Kurtág György: Apa nyara – anya nyara, Vízjel (Tandori Dezső verseire, 2021)

Rajk Judit, Zétényi Tamás

Apa nyara...
Anyanya nyara...
A panyara! A nyanyara! (2x)

Kikéne békülni,
mint az ég kékülni,
Kikéne, kikéne, kikéne,
ki tudja, mi kéne?!

J. Brahms: O Welt, ich muss dich lassen (1896)

Ó, világ, el kell hagynom téged / indulok útamra / az örök hazába.
Odadom lelkem, / életem, testem / Isten kezébe, irgalmába.

J. Brahms: Öt Ophelia-dal, Nr. 1-2-3. (Shakespeare, 1873)

Rajk Judit, Borbély László

Hogy ismerem én meg
Hív szerelmed mástól?
Pörge kalap-, botja-,
S fűzött sarujáról.

Meghalt, kimúlt ő, asszonyom;
Meghalt, kimúlt bizony!
Fejtül neki zöld-hant gyepágy,
Lábtul egy kő vagyton.

Oly fehér a szemfedél -
Virággal van tele-
Sirjába őt a szeretet
Siratva tette le.

Holnap szent Bálint napja lesz,
Mindjárt reggel korán;
És ablakodnál, párodul,
Ott leszek, én leány.

Kelt a legény, felöltözött
Ajtót nyitott neki:
Bement a lány, de mint leány
Többé nem jöve ki.

J. Brahms: a-moll Albumblatt (1853)

J. Brahms: Öt Ophelia-dal, Nr. 4. (Shakespeare, 1873)

Vitték födetlen arccal őt,
S haja-lálom! s haja-nálom!
Sirjába sirtak könny-esőt -
Te csak azt danold, hogy: *Haj alá-alálom, alá, halálom!*
Jancsi hívem az én szívem minden öröme -

J. Brahms: O wie selig seid ihr doch, ihr Frommen (1896)

Ó, istenfélők, mily áldottak vagytok, Kik a halálon át már az Úrhoz jutottatok,
Megmenekülvén a nyomorúságtól, mely minket még fogva tart.

J.Brahms: Öt Ophelia-dal, Nr. 5. (Shakespeare, 1873)

Hát már vissza se jő?
Hát már vissza se jő?
Nem, nem; a sírba ment:
Vess ágyat odalent.
Soha nem tér meg ő.

Szakálla hófejér,
Len-fürtök a fején;
Len-fürtök a fején;
Sírtni hasztalan.
Ég, könyörülj lelkén!

(Arany János fordításai)

Kurtág György: Schatten (1998)
Zétényi Tamás

D. Sosztakovics: Hamlet beszélgetése a lelkiismeretével, op. 143/3 (Maria Cvetajeva verse, 1967)
Rajk Judit, Borbély László

– Odalent van ő, hol iszap és hínár ... Aludni ment közénk, –ám álom ott sem éri!
– De én szerettem őt, ahogy negyvenezer báty se tud szeretni!
– Hamlet! Odalent van, hol iszap: iszap!.. És egy utolsó kis koszorú tapadt az uszadékfákra...
– De én szerettem őt, ahogy negyvenezer...
– Mégis kevesebb, mint egyetlen szerető. A mélyben van, hol az iszap.
– De én szerettem őt...

(Madaras Lilián nyersfordítása)

Kurtág György: Sírkereszt a mecseknádasdi temetőben (Három régi felirat, op.25/3, 1992)
Rajk Judit, Borbély László

Itt nyugszik az Úrban
Theresia Hengl,
meghalt 1939. március 27-én,
29 évesen.

„Fiatal életem legszebb virágzásában
a láz felemésztett,
Fénykoromban
a hűvös sírba kell térnem.
Az Úr így akarta,
hát elszunnyadok.”

Ezek voltak utolsó szavai,
nyugodjon békében.

Kurtág György: 1. a hamletti megengedés, 2. riadókészültség, 3. a hamletti megengedés [alio modo] (Tandori Dezső verseire, ...elszunnyadni –, semmi több, op.50/1-2-3, 2019/2021)

Rajk Judit, Zétényi Tamás

Elaludni csodás,
bár nem tudni,
micsodás
mondogatom a sötétben
mondogatom a sötétben.

Mindig készen állok rá,
mindig készen állok rá,
hogy ne tört- én – jen
semmi...

Elaludni csodás,
bár nem tudni,
micsodás
mondogatom a sötétben
mondogatom a sötétben.